

«ایران» در گزارشی تحلیلی بررسی کرد

تجارت ایران چگونه در نیمه نخست امسال از ۵۰ میلیارد دلار گذشت؟

در حالی بیش از ۹۰ درصد صادرات ایران به ۱۵ کشور بوده که در سال‌های گذشته و در همین مدت مشابه تنها ۱۰ کشور را شامل می شده است

گروه اقتصادی / ارزش کل تجارت

کالایی ایران (بدون احتساب نفت شامل نفت خام، نفت کوره، نفت سفید و تجارت چمدانی) در شش ماه نخست سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۵۰ میلیارد و ۷۰۳ میلیون دلار و با مقدار وزنی ۶۸ میلیون و ۱۸۰ هزارتن بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (۱۴۰۰) افزایش ۱۳ درصدی در ارزش و کاهش ۱۳ درصدی در مقدار و در مقایسه با مدت مشابه سه سال قبل (قبل از همه‌گیری کرونا و در سال ۱۳۹۸) افزایش ۲۰ درصدی در ارزش و کاهش ۲۰ درصدی در مقدار را تجربه کرده است. همچنین سهم صادرات غیرنفتی از مجموع تجارت انجام شده در شش ماه نخست سال جاری بیش از ۲۴ میلیارد دلار بوده که رشد ۱۱ درصدی را در مقایسه با سال قبل نشان می‌دهد. بررسی آمارهای صادراتی و به‌طور کلی تجارت کشور حائز نکات مثبتی است و در عین حال ضعف‌هایی نیز وجود دارد. در این گزارش با بررسی تفکیکی آمارهای صادرات و واردات کشور به این مهم پرداخته شده که تغییر رویکرد دولت سیزدهم در سیاست خارجه به افزایش ارزش کالاهای صادراتی، تنوع بازارهای صادراتی بخصوص با محوریت همسایه‌ها کمک کرده و در مقابل افزایش واردات نیز هدفمندتر و محدود به کالاهای واسطه‌ای بوده است.

همچنین به لحاظ وزنی نیز به‌دلیل افزایش برخی قیمت‌های جهانی، به‌طورکلی تجارت با افت وزنی مواجه شده و حجم کالاهای صادر شده در حدود ۱۳ درصد و حجم کالاهای وارداتی نیز در حدود ۱۵ درصد کاهش داشته است. نکته قابل توجه منفی شدن تراز تجاری ایران در شش ماهه مذکور است تا جایی که این مهم بیش از ۵۰ درصد افت داشته است.

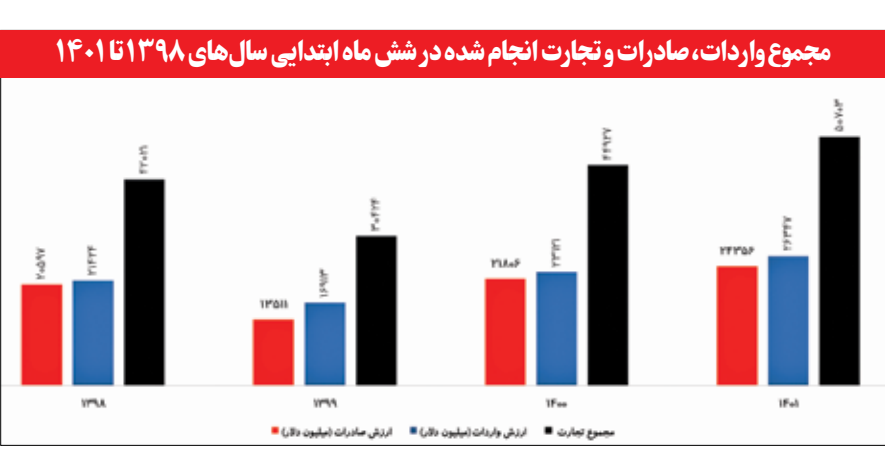
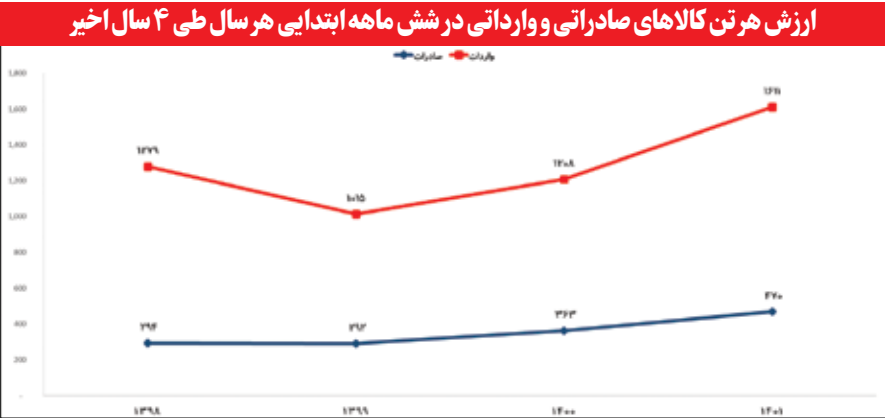
در واقع مجموع صادرات ایران در شش ماهه ۱۴۰۱، در مقایسه با واردات رقمی در حدود ۱ میلیارد و ۹۹۰ میلیون دلار را نشان می‌دهد، در حالی که این رقم برای سال قبل تقریباً ۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار بوده است. منفی شدن این تراز جای نگرانی ندارد چرا که تقریباً ۹۲ درصد کالاهای وارداتی را براساس تفکیک کالاهای وارداتی، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهد و این بدین معنی است که این کالاها وارد چرخه مولد اقتصاد کشور شده‌اند و افزایش واردات آنها می‌تواند با افزایش تولید در داخل کشور همراه باشد. بر همین اساس ۸ درصد کالاهای وارداتی در شش ماهه ابتدایی سال جاری از جنس کالاهای مصرفی و غیرمولد بوده که ارزش افزوده‌ی در آینده خلق نخواهند کرد.

به‌طور معمول و تاریخی سهم کالاهای مصرفی از مجموع کالاهای وارداتی در سال‌های گذشته ۱۰ درصد بوده که افت آن امیدوارکننده است. **■ جهش صادرات به همسایگان و حفظ صادرات به اروپا** طی شش ماه نخست سال ۱۴۰۱، بالغ بر ۶۷ درصد از ارزش کل صادرات کشور به پنج مقصد عمده صادراتی شامل چین با سهم ۲۹٫۶ درصد، عراق با سهم ۱۲٫۹ درصد، امارات متحده عربی با سهم ۱۱٫۷ درصد، ترکیه با سهم ۲٫۶ درصد و هند با سهم ۰٫۹ درصد از کل ارزش صادرات، انجام شده است. مقاصد صادراتی اصلی کشور در این بازه زمانی تفاوت‌های جدی سالیان گذشته داشته و این تغییرات هم نشان‌دهنده ایجاد نقاط ضعف و همچنین نشان‌دهنده وجود نقاط ابزراهی دیپلماسی دولت سیزدهم

دولت سیزدهم از طریق هیأت‌های تجاری و دیپلماسی خود باید پیگیر وضعیت دو کشور مذکور و احیای تجارت با آنها باشد.

نکته اول و مهمی که از آمارهای صادراتی می‌توان به یک امتیاز مثبت اشاره کرد، اضافه شدن هند به پنج کشور اول صادراتی ایران است. براساس آمارهای سال گذشته تنها ۰۰۴ درصد از مجموع صادرات ایران به کشور هند بوده که اتفاقاً از بازار وارداتی بسیار وسیعی برخوردار است. اما این آمار در سال جاری به حدود ۰۰۹ درصد از مجموع کالاهای صادراتی رسیده که نشان می‌دهد توجه جدی به این کشور بوده است. نکته دوم و مثبتی که اتفاقاً ناشی از رویکرد دولت سیزدهم بوده، نشان می‌دهد که صادرات به ۱۵ کشور همسایه (همسایه‌های دارای مرز آبی و خاکی) و همچنین هند و چین به‌عنوان همسایه‌های بدون واسط در شش ماه نخست سال بیش از ۲۵ درصد از لحاظ ارزشی رشد داشته و از نظر وزنی تنها ۲ درصد افت را تجربه کرده است.

تجارت با همسایگان که از مزیت کاهش مدت زمان تجارت و کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل و… برخوردار است مدت‌ها بود که در ایران مغفول بود و حالا شاهد شکل دیگری و احیای آن هستیم. البته این اتفاق باعث غفلت صددرصد از بازارهای کشورهای اروپایی و غربی نشده و براساس آمارهای تجارت کشور، هر چند میزان صادرات ایران با کشورهای عضو اتحادیه اروپا میل ناچیزی به نظر می‌آید اما همین

رقم نیز نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۱۵ درصدی در ارزش و ۱۰ درصدی در وزن را نشان می‌دهد. نکته سوم و مثبتی که می‌توان از آمارهای جدید صادراتی استخراج کرد، بررسی پیچیدگی صادرات ایران است. پیچیدگی صادرات به این مهم اشاره دارد که تنوع کالاهای صادراتی و همچنین مقصد کالاهای صادراتی به‌عنوان مثال در همین کشور سود بیشتری از تجارت خواهد برد وصنعتی‌تر خواهد شد. در این گزارش به بررسی کشورهایی که مقصد صادراتی کالاهای ایران بوده و مزیت همسایگی آن می‌تواند هزینه حمل‌ونقل و تجارت را به‌صورت مضاعفی کاهش دهد، در یک سال اخیر دچار تحولات داخلی بوده که این تحولات بر روابط آن با ایران نیز تأثیر گذاشته است.

اقتصاد ایران کمک خواهد کرد. در مقابل با مرور این آمارهای می‌توان به نقاط ضعفی که باید به آنها توجه کرد، اشاره نمود. اولاً، افغانستان که همواره جزو ۵ مقصد صادراتی اول ایران بوده و به‌عنوان مثال در همین شش ماهه ۱۴۰۰ هدف بیش از ۵ درصد از کالاهای صادراتی ایران بوده در سال جاری از پنج مقصد ابتدایی ایران خارج شده و تنها ۱۰۵ درصد از مجموع کالاهای صادراتی را به خود اختصاص داده است. این کشور که دارای مرزهای زمینی گسترده با ایران بوده و مزیت همسایگی آن می‌تواند هزینه حمل‌ونقل و تجارت را به‌صورت مضاعفی کاهش دهد، در یک سال اخیر دچار تحولات داخلی بوده که این تحولات بر روابط آن با ایران نیز تأثیر گذاشته است.

متأثر از تغییر رویکرد سیاست خارجی در دولت سیزدهم شاهد تغییر ترکیب صادراتی ایران بوده‌ایم به‌طوری که پنج مقصد صادراتی ایران در شش ماهه سال‌های ۱۳۹۸، ۷۵ و ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به طور میانگین ۷۵ درصد از مجموع کالاهای صادراتی را تشکیل می‌دادند در سال جاری به ۶۷ درصد رسیده است.

این مهم نشان از سیگنال‌هایی از رشد جزئی کشورهای مقصد صادراتی و تنوع صادرات کشور است. با تمام اینها همچنان باید قدم‌های بلندی در این حوزه برداشته شود تا بتوان بازارهای صادراتی ایران را به قدری متنوع کرد که تحریم‌پذیری را دشوارتر و هم روابط اقتصادی را پیچیده‌تر کرد. این پیچیده‌تر شدن است که به

- دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱**
- سال بیست و هشتم**
- شماره ۸۰۴۰**

کاهش ۱۲ درصدی ورود آب به سدها

فقط ۱۸ درصد سدهای تهران آب دارد

آمار دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور نشان می‌دهد که با سپری شدن ۳۷ روز از سال آبی (۱۴۰۲-۱۴۰۱) میزان کل حجم آب در مخازن سدهای کشور حدود ۱۷٫۹۵ میلیارد مترمکعب بوده و شاهد کاهش ۱۲ درصدی ورودی به مخازن نسبت به سال گذشته هستیم. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور گفت: بررسی وضعیت ورودی سدهای کشور نشان می‌دهد که ورودی به مخازن در سال آبی جاری به ۱۰۵ میلیارد مترمکعب رسیده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۲ درصد کاهش دارد. «فیروز قاسم‌زاده» افزود: میزان پرشدگی سد زاینده‌رود در استان اصفهان، سدهای استان تهران، سدهای استان خوزستان و سدهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه در شرایط فعلی به ترتیب حدود ۱۱ درصد، ۱۸ درصد، ۴۲ درصد و ۲۹ درصد است. باتوجه‌به پیش‌بینی هواشناسی مبنی بر کم‌بارشی فصل پاییز ۱۴۰۱ و به‌تبع آن کاهش ورودی‌ها به مخازن سدها، صرفه‌جویی در مصرف آب امری ضروری است.

سیاستگذاری‌ها برای مدیریت ۱۰ هزار مگاوات برق در سال آینده تداوم دارد

معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی و تأمینر با بیان اینکه برای مدیریت مصرف ۱۰ هزار مگاوات برق و عبور از اوج مصرف تابستانی سال آینده تلاش می‌شود، اظهار داشت: شرکت‌های برق باید همه تلاش‌های خود را از هم اکون بکار گیرند تا اهداف اصلی عبور از تابستان سال ۱۴۰۲ محقق و عملیاتی شود. مهران گلاب‌کش در بنابدید از طرح‌های تأمین و انتقال و ایستگاه‌های برق در شهرستان جهرم و منطقه سیمکان این شهرستان اضافه کرد: تلاش شده سال آینده ۱۰ هزار مگاوات مدیریت مصرف در صنعت برق انجام شود و این در حالی است که امسال در نقطه اوج مصرف حدود ۷۰ هزار مگاوات برق و انرژی مصرف شد و باید برای سال آینده پیش‌بینی رشد صورت گیرد. این مقام مسئول اضافه کرد: رفع ناترازی تولید و مصرف موضوعی است که با برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت قابل انجام است، ارتقای نیروگاه‌های موجود برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولید و طرح‌های توسعه‌ای در نیروگاه‌های حرارتی و برق آبی و تجدیدپذیر از سیاست‌هایی است که در این راستا دنبال می‌شود.

برنامه‌ریزی برای ۱۰۷ هزار مگاوات تعمیرات نیروگاهی

مدیرکل دفتر فنی تولید شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی ایران گفت: امسال برنامه‌ریزی اولیه برای انجام ۱۰۷ هزار مگاوات تعمیرات نیروگاهی برای آامدگی در تابستان ۱۴۰۲ پیش‌بینی شده است. «اسماعیل نمازی» در گفت‌وگو با ایرنا افزود: این میزان را قالب ۷۳۰ برنامه تعمیراتی طراحی شده تا با انجام کامل آنها تابستان سال آینده هم بدون مشکل پشت سر گذاشته شود. وی ادامه داد: تلاش بر این است که همه برنامه‌های تعمیراتی پیش‌بینی شده تا پایان اردیبهشت‌ماه سال آینده به تمام برسد؛ بنابراین حدود ۹ ماه وقت برای این کار داریم. مدیرکل دفتر فنی تولید برق حرارتی با بیان اینکه البته در این بازه زمانی نیروگاه‌هایی هم باید در مدار باشند تا برق موردنیاز تأمین شود، خاطرنشان کرد: تلاش می‌شود ابتدا واحدهای تأمین ترکیبی و سپس واحدهای بخار را نامه تعمیرات انجام دهند تا روند تأمین برق اشکالی ایجاد نشود. نمازی همچنین از تلاش برای ذخیره‌سازی سوخت زمستانی نیروگاه‌ها در همین ایام پاییز خبر داد و گفت: تأمین سوخت موردنیاز نیروگاه‌ها با جدیت دنبال می‌شود.

شهردار اصفهان خبر داد

اصفهان مبدع سامانه «به‌همراه» در کشور

شهردار اصفهان با اشاره به راه‌اندازی سامانه «به‌همراه» گفت: این سامانه تعاملی حمل‌ونقل، پدیده جدیدی است که با مشارکت یکی از شرکت‌های دانش‌بنیان برای نخستین بار در کشور در حوزه حمل‌ونقل همگانی بهره‌بردار می‌شود. به گزارش اداره ارتباطات رسانه‌ای شهرداری اصفهان، علی قاسم‌زاده روز هفتم آبان‌ماه در برنامه رادیویی «سلام صفهان» اظهار کرد: در حوزه حمل‌ونقل عمومی و رفع مشکل ترافیک، پدیده جدیدی را از هفته جاری با عنوان حمل‌ونقل پویا و تعاملی آغاز و سامانه «به همراه» را به نشانی https://sfahan.behamrah.ir/ راه‌اندازی کردیم.

او افزود: شهروندانی که قصد سفرهای جمعی دارند و با در یک نقطه از شهر برای رفتن به نقطه دیگری هم‌مقصد هستند، می‌توانند در این سامانه ثبت‌نام کنند تا وسیله نقلیه جمعی به نزدیک‌ترین ایستگاه محل سکونت آنها منتقل شود. او خاطرنشان کرد: سامانه تعاملی حمل‌ونقل پدیده جدیدی است که با مشارکت یکی از شرکت‌های دانش‌بنیان برای نخستین بار در کشور در حوزه حمل‌ونقل همگانی بهره‌بردار می‌شود.

■ ثبت اطلاعات املاک در ناژوان

شهردار اصفهان در بخش دیگری از گفته‌های خود با اشاره به یکی از مشکلات چندساله ساکنان محدوده ناژوان در خصوص منع تصمیم‌گیری در خصوص تعمیرات، تخریب و نوسازی املاک شخصی شان اعلام کرد: در حال حاضر تیم مشاور شهرداری در ناژوان در حال ثبت اطلاعات منطقه است تا این اطلاعات مبنای کار جمعی مسئولان دستگاه‌هایی همچون استانداری، شهرداری، راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی در رابطه با رفع مشکل شهروندان ساکن در آن منطقه قرار گیرد.

او افزود: لازم است به این منظور داده‌های دقیقی از آخرین وضعیت ناژوان در اختیار مسئولان قرار گیرد و لذا انتظار می‌رود شهروندان همراهی لازم را با تیم‌های پژوهشی داشته باشند و پرسشنامه‌ها را به‌طور دقیق تکمیل کنند.

و مسکو با داشتن چنین روابطی می‌تواند اشتراکات زیادی با یکدیگر داشته باشند، همچنین ایران برای سرمایه‌گذاری فعالان اقتصادی روسیه در بخش نفت و گاز، مشارکت در میدان‌ها، سوآپ فرآورده‌های نفتی و صادرات محصولات پتروشیمی آماده است. عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه ایران و روسیه از گذشته تاکنون همواره در حوزه‌های نفت و گاز دارای همکاری‌های متقابل بوده‌اند، تأکید کرد: در دیدارهای اخیر مسئولان دو کشور و تعدیم سند توافقنامه همکاری با هربردی بین ایران و روسیه در دولت سیزدهم، گسترش همکاری‌های دو کشور در حوزه‌های نفت و گاز در دستور کار قرار گرفته تا این بخش بتوانند به‌عنوان پیشران همکاری دو کشور، زمینه گسترش همکاری در سایر بخش‌ها را نیز فراهم کند.

میان ایران و روسیه دیده می‌شود و دو کشور از ظرفیت‌های بالایی در بخش‌های مختلف برخوردارند و می‌توانند این ظرفیت‌ها را بویژه در حوزه جذب سرمایه در نفت و گاز افزایش دهند. وی افزود: روسیه کشوری دوست و همسایه است، از این رو تهران

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با اشاره به این همکاری‌ها می‌گوید: روسیه دوست و همسایه ما است، ظرفیت همکاری میان دو کشور بویژه در صنعت نفت و گاز بسیار بالاست.

منصور شکراللهی اظهار کرد: امروز همکاری تنگاتنگ و خوبی